

עמדת ארגון "מבוי סתום" למען נשים מסורבות גט

עגינות יוצרת ממזרות

הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי" (בראשית ל' א'), בזעקתה זו מבטאת רחל אמנו במלוא היוצמה את כמיהת הנשים בכל רחבי העולם לילד, כמיהה אשר אין למעלה ממנה.

בחברה האנושית, אחד הביטויים החזקים לשאיפה אשר בלא הגשמתה לא יראו עצמם רבינו כחופשיים במלוא מובן המילה, היא השאיפה להורות. אין מדובר בצורך טבעי-ביולוגי גרידא. עניין לנו בחירות אשר בחברה האנושית מסמלת את ייחודו של האדם. "כל אדם שאין לו בנים חשוב כמת" אמר רבי יהושע בן לוי (מסכת נדרים, דף סד, עמוד ב). ואכן, כגבר כן אישה, מרבית האנשים רואים בהעמדת צאצאים הכרח קיומי המקנה משמעות לחייהם " (דנא 2401/95 - רותי נחמני נ' דניאל נחמני ו-2 אח', פד נ(4) מפי כבוד השופט דורנר, כתוארה אז).

אנו עדים לתופעה חמורה ההולכת וגדלה של נשים מסורבות גט ועגונות. נשים אלו רוצות לממש את זכותן הטבעית והלגיטימית לאמהות, טרם יהיה מאוחר מדי עבורן, אך הבעל המעגן בעזרת החוק הקיים מונע מהן זכות זו, מאחר ובמסגרת דיני ההלכה והכללים החלים ניום בישראל, אישה נשואה אשר יולדת ילד לגבר שאינו בעלה, הילד נחשב לממזר, דבר אשר מרתיע את רוב הנשים מכל המגזרים להביא ילד לעולם שלא מבעליהם.

כברון לבעיה זו ניתן למצוא בהפריות חוץ, בין מתורם זר (גוי או יהודי) ובין מתורם ידוע.

הגישה ההלכתית המקובלת ביהדות היא כי ממזרות נוצרת רק כאשר הילד נולד מיחסי מין הזסורים על פי ההלכה, (בין אישה נשואה לבין גבר שאינו בעלה), מכאן שהפרייה חוץ גופית באישה נשואה בו זע שאינו של בעלה, אין בה כדי לגרום לממזרות. (ובמאמר מוסגר, לכן לנשים נשואות כיום יש היתר, בהסכמת הבעל, לעבור הפרייה חוץ גופית, ללא חשש ממזרות).

מהמצב החוקי הקיים היום בישראל עולה כי בני הזוג הבאים לעשות הפרייה חוץ גופית חייבינו להצהיר כי אלו הם נשואים לאחר, ובמידה ובני הזוג נשואים זה לזה, האישה חייבת את הסכמת בעלה בכתב.

בשנת 2009 ערערה המדינה על מספר פסקי דין שניתנו בבית המשפט המחוזי, ובית המשפט העליון החליט שלא לדון בסוגיה לגופה, עקב הודעת המדינה כי מנכ"ל משרד הבריאות כבר מינה וועדה ציבורית לנושא הסדרה חקיקתית של נושא הפריזון וההולדה.

הוועדה, אשר בראשה ישב פרופסור מור-יוסף, הגישה את המלצותיה במאי 2012. לענייננו, חתיר פרופסור מור-יוסף לאישה נשואה לקבל טיפולי פוריות ללא דרישה ליידוע בעלה.

אכן חשוב וראוי לעגן בחקיקה ראשית את הנושא כולו, כפי שהורה בית המשפט מספר פעמים. בתזכיר חוק בנק הזרע, התשע"ז-2016, אשר הוצע על ידי הממשלה, אין התייחסות לנושא נועמדו האישי של הגבר, בכך נפתרת בעיית הגברים הנשואים, הרוצים להפרות בהפריית חוץ נשים שאינן נשואות. ולגבי נשים נשואות, למרות המלצות וועדת מור יוסף, תזכיר החוק משאיר את המצב הקיים היום על כנו, דהיינו, אישה נשואה הרוצה לעבור הפריית חוץ, חייבת לקבל את הסכמתו של בעלה בכתב.

אנו מציעות להכניס תיקון לתזכיר החוק המוצע, לגבי אישה נשואה, הרוצה לבצע הפריית חוץ ללא הסכמת בעלה. האישה תהיה חייבת להצהיר כי מתנהל בינה ובין בעלה תיק גירושין ברבנות, הנמשך למעלה משנה.

תיקון זה עשוי לצמצם את קלף המיקוח של המעגן בסיטואציה של סרבנות גט.

עו"ד בתיה כהן

ארגון "מבוי סתום"

עו"ד בתיה כהנא דרור

מנכ"לית ארגון "מבוי סתום"